

maken als we de gefragmenteerde delen niet beter op elkaar laten aansluiten. Als we onszelf laten vastroesten in nationalistische denkbeelden. Ons verheven voelen ten opzichte van onze meest naaste burens in plaats van met hen de samenwerking te zoeken. Dat is dan ook de reden dat European Investors – VEB nadrukkelijk actief betrokken is en blijft bij de Europese ambities om de kapitaalmarkten te versterken.

De stok in het wiel: protectionisme

Helaas heeft niet iedereen in gelijke mate kunnen profiteren van dit vliegwiel voor welvarendheid. In Nederland houden we met de verzorgingsstaat een sociaal contract in ere door via belastingen een permanente absolute overheveling van rijk naar arm plaats te laten vinden. Het kapitalisme werkt pas effectief als je de gehele populatie laat profiteren van de toegenomen welvaart. Laat je dit na als land, dan laat je publieke weerstand woekeren. Dat zie je vervolgens in verkiezingsuitslagen terug en in de opkomst van politieke bewegingen die nog slechts deelbelangen dienen en zich rancuneus verzetten tegen politieke opposanten.

Dat zien we bijvoorbeeld in de VS, waar het ontbreekt aan een sociaal contract. Je bent zelf verantwoordelijk voor je eigen succes (en falen); ook wel de ‘American Dream’ genoemd. Dat positieve frame van weinig onderlinge solidariteit zit sterk in de cultuur gebakken. De politieke reactie op groeiende publieke weerstand in de VS is gevonden in protectionisme. Met een eenvoudige aanname dat landen met goedkope arbeid de maakindustrie in de VS om zeep helpen en de mensen met de laagste lonen duperen. Bedenk daarbij wel dat de relatief laag-betaalde maakindustrie tegenwoordig nog slechts 8 procent van de totale werkgelegenheid in de VS uitmaakt en dat de overige 92 procent bestaat uit diensten, onderwijs, zorg, defensie en overheidsfuncties. Deze laatste functies worden allerm minst bedreigd door China en door alle andere landen waarvoor straks tarieven gaan gelden. Desondanks probeert de VS met tariefmuren de concurrentie buiten te houden.

Kans voor open doel voor Europa

Het invoeren van tariefmuren gaat de VS economisch en politiek niet helpen. Het biedt voor Europa een ideale kans zich wel een redelijke internationale partner te blijven tonen, de reallocatie van kapitaal vanuit de VS in Europa netjes op te vangen en de euro wereldwijd aantrekkelijk te maken als internationaal gebruikelijke handelsvaluta.

De afgelopen tien jaar zijn de economische vooruitzichten voor Europa aanhoudend pessimistisch geweest. Met trage groei, stagnerende markten en omslachtige regelgeving. Mario Draghi, voormalig premier van Italië en president van de Europese Centrale Bank, wees er onlangs op dat Europa de handelsbarrières met landen buiten het continent heeft verlaagd, maar dat het dat intern niet heeft gedaan tussen EU-landen.

Maar Europa lijkt ontwaakt. Beleidsmakers zien nu in dat de regelgevende obstakels niet vanzelf zullen verdwijnen. Ze moeten worden aangepakt. En de voordelen zijn enorm. Het verlagen van de handelsbarrières, enkel bezien van binnenuit de EU, zal de productiviteit verhogen en meer dan 1.000 miljard euro aan de Europese economie toevoegen. Als je dat combineert met de inzet op technologie en met name generatieve AI, dan kan je de demografische tijdbom van Europa, met vergrijzing en langdurige economische neergang, onschadelijk maken. Van generatieve AI profiteert vooral de productiviteit in de dienstensector. Het voorkomt een toenemend tekort aan arbeidskrachten nu immigratie in heel Europa niet onverdeeld populair is.

Tijd om verantwoordelijkheid te nemen

Deze economische kansen kunnen we niet laten liggen. Het vergt een positieve boodschap, een boodschap van hoop en politiek lef om de winst van meer pan-Europese en internationale samenwerking met getallen onderbouwd aan de bevolking uit te leggen. En hieraan vast te houden. We moeten ons als Europa niet verlagen tot goedkoop en gevaarlijk verkiezingssentiment van nationale suprematie. Het overtoepen in het irriteren van de gehele wereldorde zet enkel en alleen je eigen politiek falen in de schijnwerpers.